

- Cílem všech komponent projektu Gulag XR je přiblížit žákům fenomén sovětských represí a totalitních režimů. Během tvorby jsme se zaměřili především na tyto klíčové aspekty sovětských represí:

1 | ZÁKLADNÍ FAKTA O SOVĚTSKÝCH REPRESÍCH

- vymezení sledovaného období (stalinské represe 20.–50. léta 20. století)
- stručný přehled událostí po roce 1917
- na čem stál systém represí a kontroly obyvatelstva
- statistiky počtu obětí, typy represivních opatření

3 | ŽIVOT V LÁGRU

- umístění táborů, životní a pracovní podmínky
- účel, ke kterému režim tábory využíval
- vzpomínky mužů a žen na pobyt v táborech Gulagu
- dopady na rodiny vězňů a celou společnost

2 | EVROPSKÝ ROZMĚR SOVĚTSKÝCH REPRESÍ

- represe zasáhly celou Evropu, oběti nebyly jen ze SSSR
- příběhy pamětníků z více zemí (Česká republika, Slovensko, Německo, Polsko, Rusko)
- srovnání odlišných úhlů interpretace represí

4 | BUDOVÁNÍ POSTOJŮ K DEMOKRATICKÝM HODNOTÁM

- principy totalitního režimu versus demokracie
- analýza možných důsledků lidské pasivity a mlčenlivosti
- význam dodržování lidských práv a svobod
- úloha historické reflexe v demokratické společnosti

Kromě zprostředkování historického obsahu umožňuje projekt žákům vyzkoušet si základní principy vědecké práce:

- formulaci výzkumného problému
- vymezení zkoumaného jevu
- práci s prameny
- stanovování a ověřování hypotéz

Vedle těchto témat můžete do programu samozřejmě zakomponovat i vlastní témata a vzdělávací cíle.

Každý modul projektu je koncipován tak, aby rozvíjel jinou oblast – historické vědomí, historické myšlení či týmovou spolupráci.

V následujících metodických materiálech vám představíme různé typy a aktivity, jak lze potenciál projektu Gulag XR ve výuce co nejlépe využít. Budeme rádi, pokud vás inspirujeme k vytvoření vlastních inovativních metodických postupů, které pomohou žákům lépe porozumět tématu totalitních režimů.

HLAVNÍ CHARAKTERISTIKY JEDNOTLIVÝCH KOMPONENT

ÚVODNÍ VIDEO

– základní faktografie

Osmiminutové video, do kterého jsme se snažili vměstnat vše důležité, co by měl žák znát. Lze použít samostatně či v kombinaci s dalšími komponenty.

PŘÍBĚHY PAMĚTNÍKŮ

Projekt přináší 10 krátkých videí s příběhy pamětníků. Každý příběh má průvodce v podání mladého herce. Tyto osobní příběhy dodávají lidský rozměr velkým dějinám 20. století. Dovolují nahlédnout utrpení jednotlivců a klást si etické otázky.

Pamětnická svědectví pocházejí z 5 zemí – České republiky, Slovenska, Polska, Německa a Ruska. Jejich prostřednictvím můžeme porovnat různé historické perspektivy a interpretace období sovětských represí napříč Evropou a také se seznámit s různými formami sovětských represí. Stejný prostor je věnován mužským i ženským příběhům.

BADATELSKÝ DENÍK

Sešit s rozšířenou realitou poutavě přibližuje práci mladých výzkumníků, kteří se vydávají pátrat po stopách sovětských represí přímo v prostředí bývalých lágrů. Žáci se tak hravou formou seznámí se základy vědecké práce – od formulace výzkumné otázky, přes stanovování hypotéz, sběr a analýzu dat, až po prezentaci závěrů.

Obsah je pojat jako dobrodružný komiks prolutý s poznámkovým sešitem hlavního hrdiny – na jedné straně sledujeme příběh badatelů, na druhé jsou zápisy z jeho deníku s úkoly pro žáky. Úkoly lze plnit pomocí prvků rozšířené reality (animované mapy, 3D modely předmětů, videa s výpověďmi pamětníků), která umožňuje práci s historickými prameny, výpověďmi pamětníků či detailní prozkoumání artefaktů.

Celý příběh je inspirován skutečnou vědeckou expedicí.

Poznámka: V současnosti podporujeme pouze zařízení Android. Bližší informace najdete zde: www.gulagxr.eu/komiks-a-rozsirena-realita.

O zpřístupnění aplikace na Apple Store usilujeme, ale v současnosti bohužel nelze tablety iPad využít.

VIRTUÁLNÍ REALITA

VR umožňuje žákům nahlédnout, jak vypadá opuštěný lágrový barák dnes, a pomocí rekonstrukce se přenést do prostředí gulagu 50. let. Žák se ocitá v roli neviditelného pozorovatele – sleduje každodenní život vězňů v barácích, na samotkách, při odchodu na nucené práce, v jídelně či na lágrovém hřbitově.

Rekonstrukce vznikla na základě vlastních archeologických výzkumů organizace Gulag.cz a snaží se co nejvěrněji zobrazit realitu typického gulagu před Stalinovou smrtí. *Poznámka: Interaktivní prvky jsou záměrně omezeny na minimum, aby nerušily silný prožitek a umožnily žákům plně se ponořit do tématu.*

Cílem této unikátní VR zkušenosti je skrze emocionální zážitek žákům přiblížit každodenní hrůzy života v gulagu. Zprostředkovat jim tak hlubší porozumění nejen faktům, ale i lidskému rozměru tohoto tragického období moderních dějin. Zároveň umožňuje prohlédnout si některé baráky tábora tak, jak vypadaly v době, kdy byl tábor v provozu.

TEXTY A DALŠÍ DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY

V této sekci naleznete soubor krátkých textů pokrývajících různé aspekty sovětských represí a jejich evropského kontextu. Poslouží jako studijní opora jak pro vaše vlastní zkoumání, tak pro práci se žáky ve výuce.

SOUBOR TIPŮ NA EVOKAČNÍ AKTIVITY

Fáze evokace je velmi důležitou součástí konstruktivistické výuky. Umožňuje aktivovat dosavadní znalosti a zkušenosti žáků týkající se daného tématu. Díky evokaci zjistíme, co žáci již o tématu vědí a jaké mají postoje k učení se o daném tématu. Můžeme tak navázat na jejich prekoncepty a lépe výuku přizpůsobit jejich potřebám.

V samostatném dokumentu nabízíme tipy na aktivity, kterými lze výuku s Gulag XR začít.